

SECURITATE ȘI/SAU VULNERABILITATE, DETERMINATE DE GLOBALIZARE

SECURITY AND/OR VULNERABILITY AS DETERMINED BY GLOBALISATION

General (r) prof. univ. dr. Anghel ANDREESCU*

Rezumat: Globalizarea este etapa următoare a dezvoltării omenirii din toate punctele de vedere.

Globalizarea durabilă poate fi o forță în progresul oamenilor, dar și un excelent sprijin în racolarea viitorilor teroriști.

Deci securitate dar și vulnerabilități neașteptate vor pune la grea încercare societatea omenească viitoare.

Cuvinte-cheie: Securitate, vulnerabilitate, globalizare, terorism, lume unipolară, multipolară.

Abstract: Globalisation is the next stage of humankind development from all points of view.

Sustainable globalisation can be a force for humankind progress, but also an excellent reason for the future terrorists' recruitment.

Thus, security or unexpected vulnerabilities will strongly add to the pressure of the future humankind society.

Keywords: Security, vulnerability, globalisation, terrorism, uni-polar world, multi-polar world.

James Canton, unul dintre marii futurologi ai lumii, aprecia că „Globalizarea este un cuvânt des folosit în prezent, și totuși rămâne un subiect confuz pentru mulți dintre noi, chiar și pentru unii experți”¹.

Dexul precizează că globalizarea „este un fenomen de transformare a lumii într-o unitate, care se manifestă la scara întregului glob, prin mijloace specifice” de fapt „un proces sau un set de procese teritoriale de structurare și stratificare globală a relațiilor și tranzacțiilor sociale, generate de fluxuri și rețele

---

* Prof. univ. dr., email: rector@bioterra.ro.

¹ James Canton, *Provocările viitorului. Principalele tendințe care vor reconfigura lumea în următorii 5, 10, 20 de ani*. Editura Polirom, București 2010, p. 189.

transcontinentale sau interregionale de activitate, interacțiune și exercitare a puterii”.

Globalizarea este etapa următoare a dezvoltării sociale, politice, economice și culturale a omenirii, a economiei mondiale.

Așadar transformările reprezintă adevărate provocări în domeniu și pe plan teoretic, științific, dar mai ales în practică.

Autori renumiți precum: Alvin Toffler, James Canton, Zbigniew Brzezinski, Fukuyama, Kissinger, Aleksandr Dughin, Ștefan Ciocinaru etc., au tratat acest complex fenomen și mai ales consecințele politice, ideologice, sociale și economice la nivel mondial, dar și unele consecințe, pericole grave la adresa securității mondiale, precum terorismul și crima organizată.

Globalizarea devine tot mai des pronunțată, discutată după anul 1990, susținută de statele bogate și pe lângă latura economică, înseamnă și o nouă filozofie de organizare: culturală, existențială, însă toate aceste transformări, unele radicale, benefice, vor naște implacabil și multă insecuritate, vulnerabilitate, de care va profita terorismul, cu tot cortegiul său de factori negativi: trafic de persoane, droguri, arme, imigrație legală și ilegală, inclusiv pericolul procurării de arme nucleare, bacteriologice ori biologice, cu o mare putere de distrugere. De aceea apreciem că viitoarea prosperitate, libertate, oportunitate globală, va crea multe vulnerabilități pe care le vom analiza în continuare, în contextul tendințelor globalizării pe următorii ani și decenii.

Principalele tendințe ale globalizării, după cum se exprima James Canton², ar putea fi:

- legarea economiilor lumii într-o rețea efervescentă, prosperă și interconectată;
- o globalizare durabilă ar putea fi o forță centrală în sprijinirea reformelor democratice, la promovarea programului social, chiar la reducerea terorismului global;
- creșterea schimburilor comerciale globale, îmbunătățirea calității vieții colective și individuale;
- globalizarea ar putea deveni un factor catalizator pentru drepturile universale ale omului, reforme democratice:
- globalizarea ar putea fi un excelent sprijin în racolarea viitorilor teroriști în deturnarea adevăratului scop al acestei mari reforme universale;
- globalizarea ar putea contribui la apropierea între națiuni, culturi, la atragerea moderaților lumii care nu se implică în transformarea acesteia.

² Idem pct. 1, p 190.

Oricum globalizarea s-ar putea să reprezinte cea mai mare provocare a civilizației moderne, iar dacă va fi percepută doar ca o creație elitistă a Occidentului, menită să ofere marilor corporații accesul doar la o piață liberă, fără să se acorde atenție reducerii sărăciei care se agravează pe zi ce trece, adevărata promisiune a relației economice va fi compromisă.

„Viitorul globalizării va fi ori pozitiv, plin de speranță și pașnic, ori va exista în state izolate, ca niște fortărețe, caracterizate de prosperitate sau de sărăcie, lăsate pradă extremiștilor, teroriștilor, criminalilor și dictatorilor.”³

Noua ordine mondială instituită, marile procese contemporane, statul planetar care se dorește prin: mondializarea capitalului; internaționalizarea investițiilor și a sistemului productiv; integrarea fluxurilor comerciale, financiare; revoluția informațiilor; desființarea granițelor naționale (vezi Uniunea Europeană) va duce la schimbări mari în ce privește: rolul în dezvoltare, forma de guvernare și a religiilor, desfășurarea afacerilor etc.

Nu întâmplător se apreciază că secolul XXI va fi dominat de conglomerate de state integrate.⁴

Pe lângă statele importante ale lumii și alte organisme sprijină globalizarea, precum: Comisia Trilaterală înființată în 1973, formată din cele mai reprezentative persoane politice și financiare ale lumii, Consiliul de Relații Externe înființat în 1921, Clubul de la Roma, Grupul Bilderberg etc.

Rezistența la globalizare este dată de rezistența la schimbări în general, sărăcie, rezultatele modeste obținute de Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Organizația Națiunilor Unite, alte forțe și situații care se opun, precum: rata mare a șomajului, terorismul global, barierele în calea comerțului, autoritarismul, nerespectarea statului de drept, educația și sănătatea, dar mai ales sărăcia și schimbările dramatice ale climei. Legătura dintre sărăcie și tendințele terorismului este bine reliefată de James Canton⁵:

- ½ din populația globului trăiește cu mai puțin de 2 dolari pe zi;
- mai mult de 1 miliard de oameni suferă de malnutriție;
- 90% din totalul bolilor la nivel mondial se contactează în țările în curs de dezvoltare;
- bolile care fac ravagii precum Ebola în state din Africa;
- teroriștii controlează comerțul, băncile, din statele sărace ale lumii dar și din Occident (comunitățile musulmane).

---

³ Idem pct. 1, p. 194.

⁴ Ștefan Ciochinaru. *Globalizarea și strategia politică contemporană*. București, 2013, p. 78.

⁵ James Canton, *op. cit.*, p. 209.

Toate studiile efectuate până acum au demonstrat legătura dintre terorism și sărăcie, precum și o crudă realitate că cea mai mare creștere a populației se înregistrează în prezent dar probabil și în viitor în țările în curs de dezvoltare.

„În era globalizării, insecuritatea devine o realitate permanentă, iar protejarea securității naționale o preocupare continuă”, deci „câtă insecuritate poate fi tolerată”⁶

Se poate aprecia că vulnerabilitatea poate deveni un fenomen mondial, ca urmare a progreselor tehnologice, a globalizării, iar actorii nonstatali, organizațiile teroriste vor avea acces la armele de distrugere în masă, aceasta fiind doar o chestiune de timp.⁷

„Conceptul de securitate națională este deja un mit, iar securitatea totală și apărarea totală în era globalizării este imposibil de realizat.”⁸

Terorismul rămâne instrumentul nemilos al celui slab împotriva celui puternic, iar dispariția nașterii ferovare și teroare, deci război asimetric accentuat.

Din punct de vedere politic, Rusia, ca putere regională și în revenire din punct de vedere politic, economic și mai ales militar, contestă globalizarea apreciind că „sistemul internațional bazat pe principiul păcii de la Yalta, nu mai există” iar „misiunea civilizatoare a Occidentului, de fapt aducerea la un numitor comun, artificial toate popoarele, culturile lumii, prin impunerea: democrației libere, a drepturilor omului, secularismul, progresul, capitalul monetarist, este inacceptabil. Lumea va fi multipolară sau va ieși din istorie.”⁹

Reacția dură a ideologului partidului lui Putin, nu este o noutate, însă în toate lucrările sale de geopolitică, se ia atitudine față de lumea unipolară unde SUA s-a instalat după ruperea URSS din anul 1991.

Într-o altă lucrare autorul¹⁰ menționează despre cruciada împotriva: postmodernității, a societății postindustriale, a proiectului liber realizat în Occident, a globalizării, cu bazele ei logistice și tehnologice și necesitatea elaborării ideologiei acestei cruciade de către Rusia, în comun cu toate forțele lumii, care se opun secolului american.

Rusia se dorește a fi o civilizație aparte, radical opusă Occidentului, negarea universalismului, experienței civilizației europene, a tendinței unui Occident global, o „cruciadă împotriva Occidentului și a misiunii sale universale, de

⁶ Zbigniew Brzezinski. *Marea Dilemă. A domina sau a conduce*. Editura Scripta, București, 2005, p. 7.

⁷ Idem pct. 6, p. 12.

⁸ Idem pct. 6, p. 17.

⁹ Aleksandr Dughin, *Teoria lumii multipolare*, Chișinău, UP, 2014, p. 7.

¹⁰ Aleksandr Dughin, *A patra teorie politică. Rusia și ideile politice ale secolului XXI*, Chișinău, UP, 2014, p. 67.

*respingere a Modernității și a Postmodernității*¹¹ și dezvoltarea de relații strânse cu statele care sfidează Occidentul și SUA, precum: Iran, Venezuela, Bolivia, Siria, Nicaragua, Coreea de Nord, Belarus însă admite unele relații cu UE.

„*Moscova nu mai acceptă hegemonia americană*”¹². A se vedea: războiul ruso-georgian din anul 2008, criza siriană; criza actuală din Ucraina etc.

Teoria lumii multipolare susținută de Dughin înseamnă: desuveranizarea statelor, globalizarea atlantistă; reșezarea geopolitică a lumii.

De fapt, concluzionează autorul Aleksandr Dughin: „*să sfidăm globalizarea americană*”¹³ iar „*Teoriile globaliste, presupun epuizarea statelor naționale și necesitatea trecerii la un guvern mondial*”¹⁴.

Luând atitudine față de globalizare, Dughin¹⁵ emite „Proiectul Marea Europă de Est, care ar include arealul slav: polonezi, bulgari, slovaci, cehi, sârbi, croați, moldoveni, bosniaci, musulmani, etniile mici, dar și cele ortodoxe: macedoni, români, greci. Marea Europă de Est ar putea deveni un spațiu mare, independent în cadrul Europei unice și nu un cordon sanitar.

Interesantă și surprinzătoare este și poziția politologului german, Hardy F. Schloer¹⁶ care apreciază că „*aderarea țărilor din Europa de Est la UE a fost o greșeală. Putea să fie Uniunea Est Europeană formată din țările Europei de est, acestea având: istorii probleme și resurse similare, iar solul din Bulgaria până în Letonia este cel mai fertil din lume...*”, deci Europa de Est ar trebui să se concentreze de acum pe producție alimentară, adevărata valoare a regiunii.

Cele două aprecieri sunt surprinzător de identice și pot ridica multe semne de întrebare despre previziunile geopolitice ale secolului XXI în această parte a lumii.

Se mai menționează de către Dughin importanța unirii Rusiei cu China pentru a înfrânge hegemonia SUA și contactele cu lumea islamică radicală: Iranul, Pakistanul, alte state islamice.

Din nefericire Dughin nu menționează nimic despre lupta împotriva terorismului global, a sărăciei, ci numai despre „*scenariile delicate*” de abordat de către Rusia, Ucraina, Bielorusia și celelalte state din Cordonul Sanitar.

În concluzie apreciem că globalizarea va fi cea mai reușită revoluție, care va conduce la accelerarea democrației globale, a liberului schimb, a piețelor libere, sau va victimiza țările sărace ale lumii, pacea și securitatea va fi pusă în pericol, iar

---

¹¹ Idem pct. 10, p. 173.

¹² Idem pct. 9, p 18.

¹³ Idem pct. 9, p. 19.

¹⁴ Idem pct. 9, p 185.

¹⁵ Idem pct. 1, p. 229.

¹⁶ Hardy F. Schloer = director general executiv, fondatorul grupului de consultanță Schloer Consulting Group.

oamenii care nu mai au niciun viitor vor deveni cei mai periculoși pentru că nu mai au nimic de pierdut.

Riscurile tradiționale, precum un atac nuclear, bioterorist, chimic, sunt furnizate, însă cele asimetrice precum, atacul asupra unui centru comercial, otrăvirea apei către populație, virusul Ebola, atacul cibernetic sau asupra unei centrale nucleare, asupra unei aglomerări mari de persoane (stadion, alte adunare de mii de persoane) sunt greu de contracarat, deci vom fi mereu vulnerabili.

Nu întâmplător summit-ul din toamna anului 2005 din SUA, unde au participat factorii de răspundere, elitele în domeniu, specialiști de prim ordin, futurologi s-a ajuns la concluzia ca „*nu suntem pregătiți să facem față viitorului în acest domeniu al securității și că tot ceea ce credem că știm despre securitate trebuie regândit*”¹⁷ însă nu știm dacă adevărata amenințare nu este renunțarea parțială sau totală la drepturi pentru a beneficia de securitate.

BIBLIOGRAFIE

- BRZEZINSKI Zbigniew. *Marea Dilemă. A domina sau a conduce*. Editura Scripta, București, 2005.
- CANTON James, *Provocările viitorului. Principalele tendințe care vor reconfigura lumea în următorii 5, 10, 20 de ani*. Editura Polirom, București, 2010, p. 189.
- CIOCHINARU Ștefan. *Globalizarea și strategia politică contemporană*, București, 2013, p. 78.
- DUGHIN Aleksandr, *A patra teorie politică. Rusia și ideile politice ale secolului XXI*, Chișinău, UP, 2014.
- DUGHIN Aleksandr, *Teoria lumii multipolare*, Chișinău, UP, 2014.

¹⁷ James Canton, op. cit. p. 231.